

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Ioannes Scholasticus Collationem Novellarum Iustiani cum Canonibus à Theodoreto collectis composuit. Ex sensu Ioannis, Novellæ Canonibus contulerunt auctoritatem, interpretationem, & supplementum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

vindicem præstaret, non novas regulas in Ecclesiam invehendo, sed veteres augendo in melius. In eam rem expendenda sunt verba rescripti quod dedit ad Dacianum Metropolitam Concilij Byzaceni in Africa: *Semper nostre serenitatis cura fuit servanda vetustatis, maximè discipline, quam nunquam contempsimus, nisi ut in melius auferemus. præsertim quotiens de ecclesiasticis negotiis contingit questio, quæ patrum constat regulis definita, imò adventu superni numinis inspirata, quia constat esse cælis conscriptum quidquid apostolica decernit auctoritas.* Infrà: *Nos tutores sumus vetustatis, & vindicæ.*

III. Ceterum Constitutiones illæ Iustiniani, quæ numero suo terrent, in duo capita dividi possunt. Aut enim personas aut res ecclesiasticas respiciunt. Quæ de Clericis latæ sunt; aut circa Patriarcharum, Metropolitaram, & ceterorum Episcoporum jura, privilegia, & officia versantur; quæ tam ordinationibus, quam administrationibus, id est, iudiciis reddendis, & ecclesiasticis negotiis exercendis sunt addicta; aut totius Cleri functionem, assiduum in Ecclesiis obsequium respiciunt; & eorum qui Clero adscribi debent mores & statum, monachorum & sanctimonialium ἀσκησιν. Quæ omnia hausta sunt è canonibus, aut è receptis moribus; quemadmodum Iustinianus ipse profiteretur, qui se illa omnia secundum Canones decernere diserte pluribus in locis scribit. Sanè de ordinandorum electionibus multa interpretatione supplevit quæ Canonibus non continentur. Nam tres personas à Clero & populo propositis sacris Evangelii eligendas, & Decretum electionis ad Metropolitanum mittendum, qui uni è tribus electis suffragium suum conferat, primus ille statuit. Deinde ordinem iudicij præscribit, quem sequi oporteat, si quæ incident contentiones de persona electi, de vitio electionis, de simoniæ crimine, & ceteris huiusmodi. quod etiam illi solenne est in multis aliis articulis, ut modum rei gerendæ vel ordinem iudiciorum constituat. Quod autem attinet ad res ecclesiasticas, de earum conservatione sollicitum se ubique præstat. Oeconomum juxta canones Chalcedonenses constitui jubet; administrationisque modum, redditum augendorum, & rationum reddendarum illi præscribit; numerum Clericorum Ecclesiæ Constantinopolitanæ coercet, ne redditus exhauriantur; multaque de emphyteusibus, & impedienda Bonorum alienatione, constituit. Hæc omnia, quæ res ipsas respiciunt, non in consequentiam Canonum, sed jure suo se decernere profite-

tur. Plurima etiam Princeps ille constituit, quæ dirimant Christianorum matrimonia. Sed pars illa juris tunc erat penes Principes sine ulla controversia, ut docet Bellarminus. Quæ verò de Clericis conveniendis apud iudices publicos vel ecclesiasticos decernit, tunc à jurisdictione Principis pendebant, qui fines suæ potestatis legibus suis regere debet.

Quæ cum ita sint, mirandum non est si Constitutiones illæ summo applausu à Patriarchis exceptæ fuerint, ad quos mittebantur, ut eas in Ecclesiis publicè proponerent, & earum usum à Metropolitibus exigerent. Imò & post obitum Iustiniani earum usus in iudiciis ecclesiasticis obtinuit: quia nempe quæ generaliter à Canonibus erant decreta, modo rei gerendæ & iudiciorum ordine præscripto, his Constitutionibus erant sigillatim comprehensa; ut magnum inde emolumentum perciperet ecclesiastica jurisdictione, quò facilius in causis dirimendis se expediret.

Quare in epistola synodica Papæ Agathonis & Synodi Romanæ, summis laudibus celebratur Iustinianus, quòd quemadmodum virtute sua, ita quoque & pietate in meliorem ordinem cuncta restituerit. Vnde inter faustas acclamationes, quibus sexta Synodus Constantinum Pogonatum ob vindicatam religionem prosequeretur, nempe, *Novo Magno Constantino multis annos, Novo Theodosio, Novo Marciano*, hæc quoque additur, *Novo Iustiniano Imperatori multis annos, Νέου Ιουστινιανού βασιλέως πολλὰ & ἔτη.*

IV. Ioannes Scholasticus Patriarcha Constantinopolitanus, qui sub Iustiniano quidem floruit, sed ei superstes fuit, harum Constitutionum usum valde commendat. Etenim Collectioni Canonum, quam Theodoretus Episcopus Cyri in Quingenta titulos digestam adornarat, Collectionem legum & præcipuè Novellarum Constitutionum Iustiniani adjunxit, præfatione sua testatus quid Leges Canonibus conferant: *Ad gloriam magni Dei, inquit, & servatoris nostri Jesu Christi, quæ nunc collata sunt cum sacris Canonibus sanctorum & beatorum Apostolorum, & qui eorum vestigia secuti sunt per unamquamque synodum sanctorum Patrum, transcripsi è Novellis Constitutionibus à Iustiniano felicitis memorie post Codicem sparsim editis. Quæ quidem non solum sequuntur Orthodoxorum nostrorum Patrum Canones, sed etiam ex Principis imperio auctoritatem illis largiuntur; unà cum adjectionibus quibusdam legitimis, & Deo gratis, quæ commodis hominum ad exemplum Dei consulunt.* Hæc ille: qui

Act. 4. VI. Syn. in ep. Syn. Agath. 8. p. 101. ubi dicitur: *ὅτι ἡ ἀρετὴ τῆς ἐκείνου ἀρχιεπισκοπῆς ἀνεκτίθηται.*

E. Cod. MS. Bibliothecæ Regiæ: *Εἰς δὲ τὰς ἐπιτάγας τῶν ἐκείνου ἰεροῦ καὶ τῶν ἐκείνου ἀρχιεπισκοπῆς ἀνεκτίθηται. καὶ τῶν ἐκείνου ἀρχιεπισκοπῆς ἀνεκτίθηται. καὶ τῶν ἐκείνου ἀρχιεπισκοπῆς ἀνεκτίθηται.*

Iustino Iustino, pro privilegio Concilij Byzac.

De Ordinationibus & Administrationibus, Vide lib. vi.

Nov. c. c. i. Decretum Iustiniani, ubi dicitur de electione episcoporum, ubi dicitur de electione episcoporum, ubi dicitur de electione episcoporum.

Nov. 113. c. 1.

non solum eos articulos Novellarum amplectitur qui Canonum verba $\kappa\epsilon\iota\ \mu\omicron\delta\omicron\varsigma$ sequuntur, sed etiam eos qui canonum mentem jurisdictione supplerunt, id est, adjectionibus quibusdam legitimis, & Deo gratis, ut loquitur ille, canonum sententiam interpretando, quæ videbantur ommissa addiderunt. Quin etiam eas leges quæ canonibus per interpretationem aliquid adjiciunt, quæque modum rei gerendæ & ordinem judiciorum præscribunt, inter ea recenset quæ vocat $\sigma\upsilon\upsilon\delta\delta\omicron\iota\varsigma\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \nu\omicron\mu\mu\alpha\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \Sigma\upsilon\lambda\lambda\iota\sigma\tau\omicron\iota\varsigma\ \chi\alpha\rho\iota\sigma\mu\iota$. Quamvis alios quosdam articulos, qui canonibus non continentur, inter ea reponat quæ vocat $\epsilon\pi\epsilon\rho\alpha\ \kappa\epsilon\rho\delta\lambda\omicron\mu\alpha\ \Sigma\upsilon\lambda\lambda\iota\sigma\tau\omicron\iota\varsigma\ \sigma\iota\alpha\sigma\tau\iota\kappa\omicron$. Quale est, de Abbatum electione, ne Clerici sint literarum expertes, aut Curia addicti, & de bonorum ecclesiasticorum alienatione, & aliquot ejusmodi. Exemplo Ioannis Scholastici, Phorius Nomocanonem suum edidit; ubi leges cum canonibus componit, quamvis alia methodo.

Greg. lib. 11. ep. 34.

Habetur apud Gratia. 11. q. 1. De persona.

Ioannes ep. 163.

Hincmarus Opusc. c. 17. Sed & leges Romanæ ab imperatore Iustiniano promulgata, quas probat Ecclesia.

pusculis, hic in Epistolis.
VI. Constitutiones Iustiniani in iudiciis ecclesiasticis viguisse dixi, quia secundum Canones erant decreta. Unde quæri solet de legibus, quæ de causis ecclesiasticis latae, canonibus adversantur, quem locum obtinere debeant. In eam rem extat Valentiniani III. & Marciani Constitutio edita anno CDLIV. à qua discere non licet: *Omnes sanè pragmaticas sanctiones, que contra canones ecclesiasticos interveniunt gratia & ambitionis elicitæ sunt, robore suo & firmitate vacuatas cessare precipimus.* Hoc suum propositum Marcianus per Iudices cognitores Synodo Chalcedonensi expresserat: quæ solitis acclamationibus iustam sententiam excepit, & in eas voces erupit quæ Actione quarta Concilij continentur, ut nullæ Pragmaticæ leges adversum Canones vim habeant, quemadmodum uberiori dixi superiori capite octavo. Id tantum monebo, Principum eam fuisse mentem, ut nihil sibi licere putarent in eos canones qui editi fuissent à Synodis Oecumenicis, & Edicto publicè recepti. Quare Theodorus Balsamo graviter refellit Græcorum illorum propositum qui canones non esse servandos dicerent cum legibus adversantur: quia, inquit ille, *canones ab Imperatoribus & à sanctis patribus editi & confirmati, tanquam divina scriptura suscipiuntur; Leges autem à solis Imperatoribus aut editæ aut receptæ sunt; & propterea vim non obtinebunt adversus divinas scripturas aut Canones.*

decretum: De Episcoporum sine Metropolitano jurisdictione profectio. Ivo ep. 163. Dicitur in ista legem Novellam, quæ auctoritas, & firmat Romana Ecclesia.

L. Privilegia. C. de sacro. l. de cl.

Balsamos T. 1. ca. 1. Novoc. Phorij ad epistolam $\kappa\epsilon\rho\delta\lambda\omicron\mu\alpha\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \nu\omicron\mu\mu\alpha\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \Sigma\upsilon\lambda\lambda\iota\sigma\tau\omicron\iota\varsigma\ \chi\alpha\rho\iota\sigma\mu\iota$ & dicitur in ista legem Novellam, quæ auctoritas, & firmat Romana Ecclesia.

VII. Eadem est omnino sententia Friderici II. Imperatoris, cujus Constitutio extat inter Honorij III. epistolam, quam Romæ ipso die inaugurationis suæ edidit anno MCCXX. quæque relata est in Codice post Marciani legem. Etenim Fridericus irrita esse jubet omnia statuta & consuetudines quæ contra libertatem Ecclesiæ edita sunt adversus canonicas & imperiales sanctiones, id est, adversus canones qui ex Principum edicto aut consensu promulgati fuerint. Eodem tempore Honorius decretali epistola, excommunicatione percellendos statuit qui ea statuta & consuetudines introductas contra Ecclesiæ libertatem retinere, & juxta earum præscriptum judicare præsumperint. Quæ verba lucem accipere debent à Constitutione Friderici, scilicet quatenus Ecclesiæ libertas contra canonicas & imperiales sanctiones oppugnabitur. Eodem pacto intelligendus est Nicolaus primus in epistola quam ad Concilium Silvanectense scripsit, cum ait *Imperatorum leges non esse penitus revocandas; sed evangelicis, apostolicis, atque canonicis*

Extat etiam in Codice post Marciani legem. Etenim Fridericus irrita esse jubet omnia statuta & consuetudines.

Aurbont. Code. C. de sacro. l. de cl. 493.

C. Novoc. de sentent. excomm.

Nicolaus ep. 17. relata à Gratiano.

Decretis,